

FRYMBURSKÉ OZVĚNY

44

Vydává KaSS v Novém Hrádku

SLAVNOSTNÍ AKADEMIE

k 40. VÝROČÍ VÍTĚZNÉHO ÚNORA

a k MEZINÁRODNÍMU DNI ŽEN

uspořádali ve čtvrtek, 25. února 1988 v pěkném prostředí kina učitelé a žáci Základní školy v Novém Hrádku.

S pěkným programem se představili prvňáčci, kteří tu vlastně vystupovali poprvé. Diváky však jistě zaujala i vystoupení žáků ostatních tříd. Líbila se pohádka "Honza a čarodějnice", kterou s dětmi nacvičily družinářky ZŠ s. Ježková a Kujalová. Líbil se taneční vstup Kamily Škaldové a v neposlední řadě i pěkný hudební projev dětského pěveckého sboru, který vede s. učitelka Jana Grulichová. Tento soubor svoji školu nedávno dobře reprezentoval na soutěži "Píseň přátelství" v Jiráskově divadle v Hronově. Za poměrně krátkou dobu své působnosti soubor zaznamenal vskutku značný kvalitativní vzestup. To jen potvrzuje skutečnost, že při dobrém vedení se naše děti naučí nejen z hudby radovat, ale i radost hudbou - zpěvem - rozdávat.

Příjemným zpestřením akademie byl i tělovýchovný vstup žáků, který s dětmi připravila s. učitelka Marková.

Všem, kteří se na přípravě důstojné oslavy 40. výročí Vítězného února a MDŽ podíleli, kteří se jakýmkoliv způsobem o zdar akademie přičinili, patří jistě upřímné poděkování.

V Á Ž E N Í   S P O L U O B Č A N Ě ,
~~~~~

Jménem rady MNV v Novém Hrádku bych chtěl touto cestou vyslovit poděkování. Poděkování všem, kteří se v uplynulém roce 1987 podíleli svou prací na rozvoji a zvelebení obce.

Byla odpracována řada brigádnických hodin při údržbě veřejné zeleně a úklidu veřejných prostranství, při údržbě a budování místních komunikací i při dalších akcích.

Je potěšitelné, že řady těch, kterým vzhled obce není lhostejný, se opět rozrostly. Ať to byli jednotlivci či společenské organizace, odvedli kus poctivé a záslužné práce pro nás všechny.

Vyjádřeno v číslech to představuje 4.250 bezplatných brigádnických hodin v akci Z, 1.935 hodin odpracovaných při zemědělských pracích a 300 hodin v lesním hospodářství.

V současné době probíhá v obci akce, která svým společenským významem přece jen převyšuje ostatní. Touto akcí je přístavba ZŠ a jí bych chtěl věnovat následující řádky.

Zajištění zdárného průběhu vystavby si vyžádalo značné úsilí a obětování mnoha hodin osobního volného času. Chci vyjádřit zvláštní uznání s. Františku Hartmanovi, Josefu Příbylovi st. a Jiřímu Hlaváčkovi. Především jejich zásluhou se daří udržovat chod stavby, přisun materiálu, atd. - prostě vše, co stavba takového rozsahu vyžaduje. Značným přínosem je rovněž sobotní brigádnická činnost zajišťovaná organizacemi NF. Poděkování patří všem, kteří o sobotách přispěli svým dílem. Chtěl bych vyzdvihnout přístup TJ Sokol, Svazarmu, ČMS, SPO, jejichž pomoc byla zvláště vydatná. Zapojili se i rodiče žáků školy - 35 tatínek odpracovalo 410 brig. hodin a také chalupáři - 23 - 127 hodin. Z jednotlivců bych chtěl zvláště poděkovat za pomoc s. Vladimíru Říhovi, Josefu Rybínovi, Josefu Duškovi, Petru Grimovi, Františku Langovi, Zbyňku Dušánkovi, Josefu Machovi; Josefu Příbylovi ml.

Pro úspěšnou práci NV je nutná spolupráce s místními závody. Rada MNV vyjadřuje poděkování VD Kovodružstvo, Velorex a JZD Slavoňov za brigádnickou vypomoc a zajišťování dopravy materiálu.

Na jedné straně je vidět značné úsilí jednotlivců i kolektivů, aby se dobrá věc podařila, ale na druhé straně je řada těch, kterým je dosud průběh přístavby lhostejný. Takový přístup je na škodu nejen pro věc samu, ale i pro špatný příklad naší budoucí generaci.

V letošním roce by měla být přístavba ZŠ dokončena, měly by být provedeny i další akce stavebního charakteru. Nebude je možno uskutečnit bez pomoci ochotných rukou brigádníků.

Rada MNV se obrací na všechny občany Nového Hrádku, organizace NF i místní závody se žádostí o pomoc při zajištění plnění volebního programu NF a věří, že se náročné úkoly díky spolupráci nás všech podaří splnit.

PROGRAM, KTERÝ SLOUŽÍ LIDU

Vstupujeme do třetího roku osmé pětiletky, o kterém se oprávněně říká, že jeho výsledky do značné míry rozhodnou o úspěšnosti plnění úkolů našeho volebního programu NF. Dosa-
vadní práce poslanců a aktivistů, pomoc závodů a hlavně dob-
rovolná pomoc občanů pomohla v uplynulém období vytvořit
dobré podmínky pro další postup.

V roce 1987 byla svépomocí vytvořena hodnota díla včetně
úklidu, úpravy zeleně, na nichž bylo odpracováno 13.226 hodin
včetně Borové. Samotný počet hodin neinformuje však dost jasně
o vykonaném díle. Jeho rozsah si teprve uvědomíme, když si při-
pomeneme oč šlo, co se udělalo a co se připravilo.

Je třeba rovněž zdůraznit, že v koncepci rozvoje Nového
Hrádku je dáno výrazné místo i rozvoji jeho ekonomické základny,
t.j. dlouhodobému rozvoji závodů výrobního družstevnictví. Je
známo, že celkový rozvoj je závislý současně na rozvoji závodů
a právě tato oblast je velmi nejasná. Chybí kompletní koncepce
rozvoje v získávání a stabilizaci pracovních sil. Chybí rozvoj
sociální sféry - byty, zdravotnická zařízení na patřičné úrovni,
stejně tak na požadované úrovni není obchod ani služby. Další
péči potřebují místní komunikace, veřejné osvětlení, zeleň a
životní prostředí vůbec. Podmínky, ve kterých budeme nadále po-
kračovat podle koncepce rozvoje Nového Hrádku nebudou jednodu-
ší než dříve. Musíme neustále myslet na obranu vytvořených hod-
not a vynakládat na ni síly a prostředky. Tím cennější bude
v nadcházejícím období každá forma aktivity a iniciativy občanů
při pomoci jak v samotném Novém Hrádku, tak i v Borové.

Při této příležitosti děkujeme všem, kteří v uplynulém roce
pomáhali podle svých možností a mají podíl na úspěšném plnění
volebního programu. Je to dobrá a potřebná snaha, přinášející
prospěch nám a nastupující generaci.

Díla, která se uskutečnila v Borové:

- byla dokončena výstavba vodojemu 250 m³
- byla zahájena generální oprava márnice
- občanskému výboru bylo dodáno 6 ks sodíkových těles 150W pro
veřejné osvětlení a poskytnuto několik ocelových sloupů pro
toto osvětlení
- byla provedena oprava mostku u Bekových
- byly zajištěny veškeré podklady pro vydání územního rozhodnutí
na rekonstrukci křižovatky U kaštanu
- v současné době se zajišťuje kapacita na vypracování projektové
dokumentace na komunikaci k požární nádrži. Akce bude provede-
na v rámci technické vybavenosti a zařazena do plánu na r.1989.
Místní šetření na tuto komunikaci, křižovatku U kaštanu a na
úpravy hřiště proti kulturnímu domu se uskuteční v jarním období
- na úseku výstavby rodinných domků - pokračovala výstavba domku
manželů Langových.

Díla, která se uskutečnila v Nové Hrádku:

- byla provedena přeložka obrubníků a dlažba chodníků v Pionýrské
ulici. V ulici byly osazeny poklopy revizních šachet a ulič-
ních vpustí
- byl proveden asfaltový koberec v Pionýrské ulici a v ulici
A.Kopeckého

pokrač.

- v nově zřizované ulici U stadionu /na sídlišti rodin.domků/ byly položeny elektrické kabely NN rozvodů, kabely veřejného osvětlení, byly zřízeny rozvodné skřínky. Dále zde byly položeny obrubníky a silniční pásy, provedeny revizní šachty a uliční vpustě, byl navezen štěrkopísek a makadam. Je vše připraveno k asfaltovému provedení vozovky.
- byla zahájena výstavba vodojemu 250 m³ - zemní práce včetně odstřelu kamene. Byl zajištěn stavební materiál
- pokračovaly práce na přístavbě ZŠ. Přes velkou náročnost této akce jsou práce v souladu s harmonogramem a je reálný předpoklad dokončení v letošním roce. Součástí této akce je přeložka vodovodního řádu ve spojení Náchodské ulice, zřízení nové kanalizace ze stávající budovy školy v čelní části, veřejné osvětlení areálu školy a zřízení chodníků. Stávající sociální zařízení školy bylo napojeno na novou kanalizaci.
- v ulici Julia Fučíka byl zřízen samostatný napáječ veřejného osvětlení této ulice a Dolů včetně lesní cesty "Obcí" do Dolů.
- byla zajištěna a vypracována projektová dokumentace na kabelové rozvody NN a veřejného osvětlení Sokolské ulice
- v budově MNV byly provedeny rozvody ústředního vytápění a instalace topných těles, zahájily se práce na nové rozvodné a elektrokotelně
- ve školní kuchyni bylo provedeno odsávání par
- byla zajištěna projektová dokumentace na rekonstrukci budovy čp. 102 v ulici J.Fučíka pro MŠ, školní jídelnu, kuchyň a bytovou jednotku
- lidové bytové družstvo provedlo modernizaci čtyř bytových jednotek v ul. J.Fučíka
- v.d. Velorex dokončilo výstavbu haly pro povrchovou úpravu v Dolech, kde je instalováno moderní zařízení švédské linky TRINCO. Součástí této stavby byla i čistírna odpadních vod a trafostanice
- byla dokončena výstavba dvou šestibytových jednotek Kovo-družstva v Sokolské ulici
- byly zahájeny práce na zřízení dětské ordinace v budově čp. 123 v Rokolské ulici
- byla vypracována projektová dokumentace na ulici Sokolskou
- bylo provedeno šetření ve věci hradu Frymberka. Rozsah a způsob opravy je v jednání KNV a SÚPOP Praha
- bylo provedeno šetření ve věci památkově chráněných objektů na náměstí a to Mariánského sloupu a Pomníku padlých z obou světových válek a připravuje se jejich oprava.

Značnou měrou na úseku výstavby a modernizaci se opět podílela tělovýchovná jednota Sokol a to jak v areálu lyžařského vleku na Panské stráni, tak i v samotné budově sokolovny.

Na úseku výstavby rodinných domků: pokračovala výstavba domků manželů Petrových v Kopeského ulici, manželů Kubcových v ulici U stadionu a manželů Hejzlarových v ulici Julia Fučíka. Manželé Růžičkovi výstavbu domku v ul. U stadionu ukončili.

V letošním roce ze stěžejních akcí to bude dokončení přístavby ZŠ, výstavba vodojemu a rekonstrukce Sokolské ulice. Bude provedena projektová dokumentace na ul. Klainovu a Mikulášův kopec včetně zlepšení veřejného osvětlení v této části.

Zajišťování akcí je provázeno značnými obtížemi a to je třeba, aby si každý uvědomil. Velké potíže jsou jak v nedostatku

pokrač.

materiálů, tak v nedostatku pracovních sil, které MNV nemá k dispozici, včetně organizačních pracovníků. Vše je prováděno mimo pracovní dobu, ve volném čase, často na úkor vlastních rodin!

Stavební úpravy dětské ordinace jsou značného rozsahu. Je zde nová instalace elektrického vytápění a sociálního zařízení. Rekonstrukce bude dokončena i přesto, že OÚNZ Náchod nejenže na akci neposkytl žádné dodavatelské práce, ale dosud neposkytl ani finanční prostředky, jak bylo původně přislíbeno a vše je hrazeno MNV z prostředků, které by mohly být použity na jiné účely.

Náměstí, přesto, že je exponovaným místem, patří vzhledem k stáří většiny objektů a k jejich zanedbání k ne zrovna nejhezčím místům v Novém Hrádku. Dům čp.62 je uvolněn k prodeji. Projevily o něj zájem jak ČSAV Rzy, tak Velorex Nový Hrádek pro zřízení bytů. Avšak nyní asi již zájem tyto organizace nemají, protože dle sdělení majitele domu se o další osud nikdo již nezajímá. A naproti tomu původní zájemce o koupi, který měl plány na rozsáhlou rekonstrukci, nedostal souhlas k výkupu od ONV Náchod.

Další prázdné objekty na náměstí jsou domy Hejdů a Dusilů - oba soukromé. Dům Hejdů je již dnes v havarijním stavu, přestože jak je MNV známo, před několika lety byl o něj velký zájem, ale neúměrně vysoké finanční požadavky znemožnily výkup objektu. Dnes má hodnotu téměř nulovou....

Další dva objekty na náměstí - Koutníkoví a Chárovi - jsou majetkem Kovodružstva. MNV rozhodl, aby výstavba zdravotního střediska, která se měla dle urbanistické studie uskutečnit na tomto místě, se realizovala na protilehlé straně náměstí, kde jsou objekty MNV a které jsou rovněž v havarijním stavu. V.d. Kovodružstvu je tak ponechána možnost v tomto místě realizovat svůj původní záměr - výstavbu bytových jednotek.

Objekt Heristesova domu čp. 32 byl majetkem v.d. Kovodružstvo, nyní Jednoty. Před rokem o výkup projevilo zájem v.d. Velorex Nový Hrádek. MNV záležitost projednal s majitelem, rozhodl přesunout zřízení hotelu dle US do míst nynější prodejny textilu a papírnictví a umožnit tak v.d. Velorex zřízení bytů a dalších prostor pro jejich potřeby. Dosud však k jednání ze strany Velorexu rovněž nedošlo ..... V současné době má o objekt zájem jiná organizace pro bytové účely. Žel i tento objekt je již ve značné části v havarijním stavu.

K stále se vyskytujícím otázkám proč se nestavělo na Roubalově kopci lze jen připomenout, že přesto, že bylo vše připraveno k výstavbě, včetně dodavatele výstavby -DRUEXPO Brno, do všeho zasáhl zákon o ochraně zemědělského půdního fondu, který u nás znemožnil v tomto místě výstavbu, když předtím se doslova vlekla úmorně dlouhá jednání ohledně čištění odpadních vod a ani v uvedené platnosti tohoto zákona nebyla otázka čištění vod ujasněna. Rovněž v současné době na úseku čištění odpadních vod není jasno. Není zajištěna projektová kapacita, protože dosa- vadní pracovatel musel práce přerušit z důvodů nových měření kvality a množství odpadních vod a zpracování dokumentace nyní odmítl. Problémy jsou však zde i s odlesněním a to nemalé .....

Proč se nepokračuje na zřizování hřiště či stadionu u soko- lovny? Není kdo by se o to staral, není organizátor a nyní ne- jsou ani finanční prostředky. A tak by se dalo pokračovat dál .....

pokrač.

V í t e o t o m , ž e .....

xxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxx

- 15.12.87 - Tělovýchovnou akademii k VŘSR uspořádala v kině TJ Sokol Nový Hrádek. Velkou měrou se však na její přípravě podílela i ZŠ Nový Hrádek. Akademie splňovala jak tělovýchovné tak kulturně výchovné cíle. Na závěr byl promítnut film z Okresní spartakiády 1985. 150 účastníků si jistě odnášelo bohaté zážitky.
- 18.12.87 - Vánoční koncert a pásmo poesie - čtete na zvláštní straně Frymburských ozvěn.
- 31.12.87 - Silvestrovskou taneční zábavu uspořádal SPO Borová v místním kulturním domě. Zábava probíhala ve slušných mezích a byla na velmi dobré úrovni. Pro 200 účastníků hrála Borovanka.
9. 1. 88 - ČMS FRYMBURK uspořádal již tradiční myslivecký ples v sále sokolovny Nový Hrádek. Zdařilé akce se zúčastnilo 360 osob. Nescházela bohatá tombola a velice chutná myslivecká kuchyně. - Hrála BORO VANKA.
- 15.1. 88 - Myslivecký ples v Borové byl akcí ČMS MONTACE. Plně obsazenému sálu - 280 účastníkům zahrála rovněž Borovanka. I zde měli účastníci možnost vyhrát některou cenu z bohaté tomboly. Rovněž zde se myslivecká kuchyně nedala zahanbit. Již tradičně úspěšná akce .
- 16.1. 88 - Sokolský ples uspořádala TJ Sokol Nový Hrádek. V sále sokolovny ztrávilo ve velice družné zábavě při výborné hudební produkci OB Řečany n.Labem /ved. Valášek/ 200 účastníků 9 příjemných hodin. Takováto velmi dobrá akce by zasluhovala větší účast - i když - množství se vždy nekryje s kvalitou !
- 30.1. 88 - Další sokolský ples se konal v kulturním domě Borová. V tomto nepříliš velkém kulturním zařízení představuje účast 200 osob slušnou návštěvu. Tím spíše, že převážná část návštěvníků je vždy "přespolních". Ples měl velmi dobrou úroveň. Borovanka hrála velice vděčným návštěvníkům, kteří byli stále všichni " v kole " a tuto dobrou náladu si uchovávali až do organizovaného odjezdu.

pokračování ....

BYLI JSME PŘI TOM .....

oooooooooooooooooooooooooooooooooooooooooooooooooooooooooooooooooooooooooooooooooooo

V e č e r h u d b y a p o e s i e

oooooooooooooooooooooooooooooooooooooooooooooooooooooooooooooooooooooooooooooooooooo

připravilo na 18.12.1987 Kulturní a společenské středisko. V jednom večeru byly spojeny dva pořady - Vánoční koncert a pásmo vánoční poesie.

Tato dobře se doplňující společná akce se uskutečnila ve vánočně vyzdobené a pro navození předvánoční atmosféry svíčkami vybavené zasedací místnosti MNV v Novém Hrádku.

O muzikantskou část se postarala hudební skupina z Havlíčkova Brodu - POHLED. Citlivým, milým vystoupením chlapci vhodně doplnili přednes Seifertových a Floriánových veršů. Recitovaly je dvě Jany z Nového Hrádku - Jana Benešová a Jana Eiseltová.

Bezprostřednost večera navodilo již z počátku velice zdařilé vystoupení místní knihovnice Marie Grimové, která vhodně zaplnila vzniklou neplánovanou pauzu, potřebnou pro "zahřátí" hudebních nástrojů. Pohotově vyhledala a přednesla výňatek ze vzpomínek krkonošského učitele Jana Buchara - "Bylo hůř a lidé nechválili" - o krkonošských vánočních zvycích. Její pěkné vystoupení bylo všemi vděčně kvitováno. Nový Hrádek má vskutku knihovnici na svém místě !!

Za organizaci večera je třeba poděkovat Janě Benešové, Janě Eiseltové a Vratislavu Ptáčkoví.

Zdařilá akce - 30 účastníků odcházelo spokojeno.

oooooooooooooooooooooooooooooooooooooooooooooooooooooooooooooooooooooooooooooooooooo

Setkání důchodců a oslava MDŽ v Borové

oooooooooooooooooooooooooooooooooooooooooooooooooooooooooooooooooooooooooooooooooooo

v neděli dne 6.března 88

Společná akce složek NF v Borové

- včas a pečlivě připravovaná
- včas zveřejněná a dostatečně propagovaná

a v y s l e d e k ???

Ze 17 písemně a osobně pozvaných jubilantů se dostavili 4 !

Ze 60 písemně a osobně pozvaných důchodců přišlo 5 !

Ženy produktivního věku na oslavu MDŽ přišly 3 !

Dalšího komentáře netřeba !

Z činnosti odboru ZRTV TJ Sokol Nový Hrádek ..... pokračování

- 30.4.1987 - Rajonové kolo v přespolním běhu v Novém Hrádku
- 53 účastníků
- 9.5. - "Běh vítězství" - asi 100 závodníků - v N.Hrádku
- 16.5. - Pochod "Hrádouská vařečka" - 212 pochoduujících
- 27.5. - Rajonové kolo v lehké atletice v Novém Hrádku
- 91 závodníků
- 17.6. - Okresní turnaj odborů ZRTV v odbíjené - Náchod
- muži
1. 8. - Cyklistický vylet "Okolo Rozkoše" - 15 účastníků
5. 9. - Okresní sraz mládeže pod stany v Pekle - z Nového
Hrádku 50 účastníků
- 23.9. - Okresní turnaj ve vybíjené v Náchodě - st. děvčata
- 15.12. - Tělovýchovná akademie v Novém Hrádku - 200 účast.

Během roku se muži scházeli na volejbalovém hřišti, sehráli řadu přátelských utkání, účastnili se i turnajů neregistrovaných hráčů.

Pro naše cvičence jsme připravili i možnost pohybu o jarních prázdninách.

Tento výčet představuje hodně obětavé práce při zajišťování uvedených akcí a hodně volného času, věnovaného tělovýchovné činnosti.

Chtěl bych poděkovat všem cvičitelům za jejich společensky vysoce prospěšnou práci i cvičencům za jejich aktivní přístup k činnosti odboru.

Myslím, že se nám společně podařil kus dobré práce a že dosažené výsledky jsou uspokojivé.

Mohli bychom vyvíjet ještě větší aktivitu, věnovat se dalším sportovně rekreačním činnostem pro mládež i dospělé, o které by byl v obci zájem. Potřebujeme proto najít a získat další cvičitele, kteří by se s námi o práci podělili a stali se novou hybnou silou odboru.

Věřím, že i v roce 1988 bude činnost odboru nadále úspěšná a mohu slíbit, že se pokusíme dosáhnout výsledků ještě lepších.

Za výbor odboru ZRTV TJ Sokol

Nový Hrádek - Jiří Havrda

Pozn. red.: TJ Sokol Nový Hrádek a její odbor ZRTV pořádá řadu akcí pro mládež a s mládeží. Tato činnost jednoty je o to záslužnější, že takovéto akce nemají žádnou - nebo jen zcela pominutelnou - finanční návratnost.

Co víme / a co se traduje /

o Statecké lípě v Borové

*****

Lípa je stranou vesnice na mírném návrší. Pokud byla ještě v plné svěžesti, měla mohutnou korunu, která udávala směr jak pěším, tak povozníkům hlavně v zimě, kdy v zaváté krajině byla ztížená orientace.

V dřívější době hlavní cesta vedla od Jedle ke Kalabonu, k Zahradskému kříži přes Borovou. Mohla se použít také cesta kolem Pustiny k lesu - ale kratší byla ke Statecké lípě, po polní cestě k habrům a přes Českou Čermnou a Březovou k Náchodu. Pro pěší byla rovněž hodně používána přímá stezka /i přes osetá pole/ z Olešnice přes Tasov ke Statecké lípě - a dál kam kdo potřeboval.

Ke Statecké lípě se vztahují různé zkazky. V době, kdy v Čechách zuřil mor, odbýval se u ní jakýsi trh. Kovové mince se u ní z opatrnosti přemývaly ve vodě. Tomuto opatření je možno vděčit, že na tuto nakažlivou nemoc v obci nikdo nezemřel. Od té doby se lípa nazývá také "Trhovka" - jak je zaznamenáno v místní kronice.

V neděli odpoledne roku 1912 se od Opočna přes Kašparku přihnala děsivá bouře. Ta se sice přes obec rychle přehnala, ale blesk zasáhl Stateckou lípu Trhovku. Způsobil ji velikou trhlinu od koruny až po zem. Lípa byla uvnitř ztrouchnivělá, takže rychle vzplanula. K jejímu hašení použili borovští hasiči ruční stříkačku džberovku, lidově zvanou "díž". Poblíž lípy nebyl žádný vodní zdroj, vodu do stříkačky bylo nutno nanosit ze studny haltyře ze struhy od čp.32. Díky vynaloženému úsilí všech byla lípa zachráněna.

26.července r.1914 vypukla první světová válka - byla mobilizace. Mnoho mladých mužů muselo opustit svoje rodiny a jít "zachraňovat" rakousko-uherskou monarchii. Kdo neprožil, těžko pochopí, jak bolestné bylo u lípy loučení - pro mnohé navždycky. - Ve vsi domácí stavy utichly. Na polích se ujaly práce ženy s dětmi. Pro ostatní bylo zaměstnání na nové okresní silnici - u nás od Mostku na Borovou. Tento úsek vybuďovaly převážně zdejší ženy. Jejich mechanizací byla lopata, krumpáč, těžký dřevěný okovaný pěn a dřevěné těžké kolečko. Přesto jejich práce přetrvala dodnes.

Válečná léta jen pomalu plynula. Jen málokterý voják se dostal domů jak se říkalo "na orláb". I tomu však dovolená rychle utekla a opět tekly u lípy slzy při loučení s drahými.

Léta velkého utrpení se však schylovala ke konci - přišel podzim roku 1918. Když 28. října tohoto roku přišel na Borovou z České Čermné listonoš Jirásek s poštou, křičel po vesnici z plných plic /byl již v povznesené náladě/: "Lidi, běžte pro lidi a přiveďte lidi - je po válce, je mír, máme svoji republiku !"

Co tu bylo hned radosti ! Na Statecké lípě poprvé zavlála československá státní vlajka, připravená přivítat vojíny, kteří měli to štěstí, že válku přežili. Jejich návrat domů trval dosti dlouho. Někteří měli možnost poslat domů zprávu o svém předpokládaném návratu a tak k Statecké lípě chodily hlavně děti nedočkavě vyhlížet tátu. Některé však chodily tátovi na-proti marně. V první světové válce padlo z Borové 8 Balcarů, 7 Škodů a těch ostatních dalších celkem třicet čtyři ! Na důsledky války umírali doma další a další. Co utrpení a zár-

pokračování

mutku přinesla jen jedné jediné obci !!

Léta plynula - rány se pomalu hojily .....

V roce 1927 hořela Statecká lípa podruhé. To již hasiči měli moderní ruční stříkačku od firmy Stratílek z Vysokého Mýta. Až k lípě však hadice nestačily. Voda se proto čerpala do kádě a odtud se nosila asi 60 m do nám již známé první stříkačky - džberovky /díže/, která oheň uhasila. Tím zřejmě již naposled splnila svoji povinnost.

Potřetí hořela Statecká lípa v roce 1956. V té době již požárníci /Československý svaz požární ochrany/ měli motorovou stříkačku. K hašení lípy použili také minimaxu, což však nebylo účinné. Motorová stříkačka táhla vodu z rybníka od starého transformátoru. Hadice jen tak tak stačily. Po uhašení se lípa ještě jednou od kořenů vznítila, ale s tím už si požárníci lehce poradili.

Těmito třemi požáry lípa velmi utrpěla. Jeden její vrch byl větrem uražen, ostatní větve musely být seříznuty do dnešní podoby. Od té doby byl proveden ještě jeden řez - dosti drastický. Občané s obavami sledovali, zda lípa znovu obrazí a bude dále žít. K radosti všech se s příštím jarem znovu zazelenala. V současné době by bylo zapotřebí provést "rozumný" řez opětovně.

Stáří Statecké lípy je jistě úctyhodné. Druhově je to lípa velkolistá. Roste na skále se slabou vrstvou šterkovité hlíny. Je vystavena nepříznivým klimatickým podmínkám, hlavně větru, v zimě je obalena jíním až větve praskají - tak jak se to zpívá v písničce o ní: "Ta Statecká lípa, na ní plno vran, vítr do ní fouká ze všech stran".....

Lípa má u země objem / ..... ? m/. Musela mít spory, houževnatý vzrůst, takže její stáří může sahát až do doby posledních Přemyslovců.

V létě je lípa plná květu, jehož vůně přiláká spoustu včel a čmeláků. Bohužel - s jejich bzukotem se mísí rachot a dým traktorů a těžkých mechanismů z bezprostřední blízkosti střediska JZD. Ze dvou stran obklopuje lípu asfaltka, ze třetí betonové parkoviště - takže jen z jihu si může od kořenů zhluboka nadechnout a nabrat potřebnou vláhu a sílu.

Navzdory tomu se však lípa ještě nevzdává. Každoročně se na jaře znovu zazelená, jako by chtěla dál zaznamenávat historii naší obce v tom milém koutku Kladského pomezí pro současnou i příští generaci.

Bohuslav B a l c a r , Borová č.92

Pozn. red.: Pan Balcar napsal tyto řádky pro Frymburské ozvěny o vánocích r.1987. Bohužel scházející údaj o objemu lípy už nedoplnil. Odešel náhle ze středu svých drahých v lednu t.r. Poslední jeho řádky "O Statecké lípě" přijmeme jako odkaz - jako naléhavou připomínku, abychom přírodní krásy našeho koutku země chránili a uchránili pro naše děti, vnuky, pro budoucí pokolení.

PŘEZDÍVKY V BORO V Ě

~~~~~

V Borové mělo dříve mnoho rodin /a i dnes je tomu tak/ stejná příjmení - např. Balcarovi, Čápovi, Nyčovi, Škodovi a další. Je zcela pochopitelné, že u takového množství rodin stejného příjmení bylo zapotřebí k přesnému určení použití přívlastků či přezdívek. Toto se projevovalo nejvíce v dřívějších dobách, kdy několik rodin stejného příjmení bydlelo v jedné chalupě. V takovýchto případech určoval rodinu či jednotlivce již zmíněný přívlastek nebo přezdívka.

Přívlastky a přezdívky vznikly podle místa, povolání /i vedlejšího/, podle hodnosti, funkce a pod. V některých případech se přenášely z generace na generaci. U některých přezdívek není původ znám. Mnoho přezdívek z minulých let již neexistuje, zmizely buď úmrtím nebo odstěhováním příslušného občana a upadly v zapomenutí.

Přehled, který uvádím, není jistě úplný a je napsán v místním nářečí.

Adolfovi - Baron, Bém, Buchar, Bulf, Buřar - Courák - Čápiček, Červenickéj - Dupák, Dvorskej, U dvorskejch - Ferdovi, U Ferdů - Grunt, Gruntovi - Hajnák, Hajnej, Hebik, Hlinickéj, Holubář, Hornista, U Hornistů - Chalupeckej - Jásel, Jařabáč, Jirkovi, Josefovi - Kalabonskej, Karkula, Karlík, Kanonýr, Kaprál, Kobylka, Končeliček, Kopejtko, Kořínek, Kovárnickéj, Kravař, Krejčovi, U Krejčů, Krupař, Kubát, Kucmoch, Kulový eso, Kundivár - Lašák, Logrouskej, Loisovi, U Loisů, Loveckej - Malej, Marku, Mezkej, Mlynář - Nácka - Pačkurka, Paseckej, Pepiček, Pepik, Pernikář, Placouskej, Pobřehouskej, Podstateckej, Podlipeckej, Policajtovi, Polskej, Ponocnej, Primusovi, Přezák, Pustinskej - Řezníkovi - Smrčinskej, Stateckej, Strážnickej, Strízlik, Sukliček - Školskej, Štembera - Térašovi, Tlustej, Tončín, Toniček, Treperenda, Truhlář - Vášovi, Venckovi, Vendovi, Velryba, Verunin, Vohradskej, Volšinskej, Vorlu - Zahradskej, Zahumenskéj, Zmrzlík, Zofčín, Zvoník.

U některých příjmení byla určována ještě místa:

Na vohradě, Na vohradce, Na skalce, Na mezi, Na kopečku, Na zámečku, U vobrázku, U anděla, U křapečku, U lávky, U jedle, Na zahradě, V logru, Ve smrčině, V loukách, Pod zahradou, Ve dvoře, Ve mlýně, U mlýna, V kalaboně, V poli, Ve volšíně a pod.

Můžeme konstatovat, že jen u mála rodin nebylo používáno přezdívek. Je jisté, že dodnes některé přezdívky plní svůj účel.

Pro Frymburské ozvěny zpracoval
dle kroniky obce Borová

Josef ŠKODA - kronikář

N o v ý   H r á d e k   a   A f r i k a /k 45.výročí výstupu/

Filosofové říkají, že všechno souvisí se vším. Ale jak souvisí Nový Hrádek s Afrikou? - Jednoduše.

Rodák z Nového Hrádku byl totiž prvním Čechoslovákem, který spolu se svým kamarádem Javorem vystoupil na Kilimandžáro. Byl to František Novotný, jenž se u nás narodil 7.2.1908 v č.p. 89 /U křížku Na podfaře/ Jaroslavu Novotnému.

Kilimandžáro je nejvyšší horou Afriky v Tanzanii a měří 6.010 m /podle jiné literatury 5.895m a dokonce 6.130 m/. Vrcholky jsou pokryty ledovcem. Pro turisty jsou cestou rozmístěny některé horské chaty. V té nejvýše položené /Kibo Hut/ je umístěna kniha zápisů. Patří horolezeckému klubu a tvoří historii turistiky.

Náš František sem v červenci 1943 přinesl novou. Ve staré našel zápis pětičlenné výpravy Čechů, kteří ale další výstup vzdali.

První potomci Čechů však byli v r. 1940 Ruth a Ludvík Lányovi, kteří se narodili již v Tanzanii. Mluvili plynou češtinou a žili v penzionu pod Kilimandžárem, kde pečovali o knihy zápisů. Jim také František Novotný odevzdal starou knihu po sestupu 15. července 1943.

A tak díky služební cestě do Afriky, při které zastihla Františka Novotného 2. světová válka, má náš Šibeník / 674 m/ kamaráda v Africe /Kibo 6.010 m /.

Z časopisu Lidé a země, Pochodeň a z vlastních poznatků zapsal

Miloslav Č e r n ý

ředitel ZŠ v.v.

O p r a v a   k   č l á n k u   B.   N ě m c o v á   a   N o v ý   H r á d e k

V prosincovém čísle FO byla chyba, na kterou upozornila paní Čtvrtečková z Bystrého.

Šafářem ve dvoře nebyl otec vdovy Novotné /"babičky"/, ale byl to otec její tchyně - otec Jiřího matky.

M. Černý.

TJ Sokol Borová pořádá 9. května 1988

I. ročník biatlonu

H O R S K Ý   B I A T L O N

Kategorie: běh na 6,5 km, kolo 30 km, běh 6,5 km

Časový limit: Během 5 hodin absolvovat všechny disciplíny

Prezence: Pondělí, 9. 5. 88 od 6,30 do 8,30 hod. na hřišti Borové

Start: 9. května v 9,00 hod.

Ubytování: na základě přihlášek /ve vlast. spacích pytlích/

Stravování: Každý závodník bude mít zajištěn čaj, sůl, párek.
Další občerstvení v restauraci.

Startovné: 20,-Kčs složenkou do 15.4.88 na účet 11840 558

~~Lékařská prohlídka:~~ Doporučujeme každému závodníkovi.

Zdravotní zabezpečení: služba ČSČK

Přihlášky: Zpět co nejdříve, nejpozději do 15.4.88 včetně startovného na adr.: Ivan Čáp, Borová čp. 41

549 21 - Čes.Čermná okr. Náchod

Všeobecné informace: Závod je pro všechny účastníky starší 15 let. Každý závodník startuje na vlastní nebezpečí, dodržuje pravidla silničního provozu. Závod se uskuteční za každého počasí. Na trati nebudou umístěny kontroly - věříme v čestný boj!

Maximální kapacita je 200 účastníků. Odstoupení ze závodu nutno nahlásit v startu té disciplíny, během níž došlo k odstoupení.

Disciplíny: 1. Běh: Start z Borové směr Česká Čermná po silnici, po dvou kilometrech odbočíme doleva na lesní cesty, po kterých doběhneme do cíle. Trať bude označena šipkami a fábory.

2. Kolo: Po doběhu si každý vyzvedne kolo z hlídačného depa na hřišti a startuje směr Nový Hrádek, Rokolský most, Rokole, Bohdašín, Ohnišov, Bystré, Krahulec, Sedloňov, Polom, Olešnice, Rzy, Dlouhé, U jedle, Borová. Členitá trať má horský charakter. Po dojezdu každý uloží kolo zpět do depa.

3. Běh: Stejný jako první.

Po doběhu posledního závodníka okamžité vyhlášení výsledků.

Každý úspěšný: závodník obdrží upomínkový diplom.

Vyznání dolskému údolí.

Cestička údolím dolským je rájem
kdo tuďy kráčí, v duši má jas.
Poznals již přírodu tím prostým krajem ?
Pak najdeš v srdci svém návratu čas.

Potůček o lásce, o horách zpívá,
překoná kameny, přeběhne jez,
v sukénkách šumivých kouzlo své skrývá,
zní struny kytary, burácí džes.

Stromy se zavlní v chorálu písně,
něžně tě ovane voňavý dech,
je ti zde milo, sladce i krásně,
usedneš v zelený, panenský mech.

Kdosi tě pohladí, polaská po tváři,
to větrík škádlivy zkouší svůj let,
necítíš samotu v té slunci záři,
láká tě kouzlem svým, láká tě zpět.

Dále tě odvádí mílové boty
údolím, bohatým chorálem krás,
jsou to jak v souladu skládané noty,
kdo srdcem pochopí, vrátí se zas.

*****

Verše neznámého autora
/zasláno pod značkou "D"/

S P O L E Ě N S K Á   K R O N I K A :

VÍTÁNÍ OBČÁNKŮ DO ŽIVOTA

V sobotu dne 6.2.1988 byli na MNV v Novém Hrádku uvítáni
do života občanci:

Darina R ů ž i č k o v á
Radim Š t ě p á n
Jan H a ž e r

V neděli dne 6.3.1988 byli v salonku kulturního domu v Bo-
rové uvítáni do života občanci:

Lukáš ŠKODA - Nový Hrádek-Borová 120
Jana SYROVÁTKOVÁ - N.Hrádek-Borová č.2
Miroslav Č Á P - N.Hrádek-Borová č.29

Malým spoluobčánkům přejeme do života JEN TO NEJLEPŠÍ !

MANŽELSTVÍ NA MNV V NOVÉM HRÁDKU UZAVŘELI:

Magdaléna KRUPICOVÁ a Zdeněk MENZEL
Brno N.Město n.M.

Přejeme hodně lásky, důvěry, porozumění !

STŘÍBRNOU SVATBU OSLAVILI :

Miloslava a Lubomír S u c h á n k o v i - Nový Hrádek 351

Do dalších společných let mnoho zdraví a spokojenosti !

S P O L E Č E N S K Á K R O N I K A - pokračování .....

V prvním čtvrtletí letošního roku oslaví svá významná životní jubilea tito naši spoluobčané:

Drašnarová Anežka	Nový Hrádek 4	nar. 3.1.1904	84 let
Štěpánová Marie	Nový Hrádek 21	21.1.1907	81 let
Hofmanova Bedřiška	Nový Hrádek 75	24.1.1903	85 let
Smrčková Marie	Nový Hrádek-RZY 23	29.1.1912	76 let
Hartman František	Nový Hrádek 70	4.2.1905	83 let
Beková Františka	Nový Hrádek-Dlouhé 12	9.2.1908	80 let
Remešová Anežka	Nový Hrádek-Rzy 3	15.2.1907	81 let
Hamerský Josef	Nový Hrádek-Rzy 13	17.2.1909	79 let
Siegl Cyril	Nový Hrádek 106	24.2.1911	77 let
Dernerová Anna	Nový Hrádek 22	2.3.1908	80 let
Grulich Ladislav	Nový Hrádek 46	4.3.1913	75 let
Prouzová Ludmila	Nový Hrádek 110	6.3.1909	79 let
Grim Josef	Nový Hrádek 85	7.3.1910	78 let
Drašnar Josef	Nový Hrádek 173	10.3.1908	80 let
Hromádková Božena	Nový Hrádek 128	10.3.1907	81 let
Nyčová Růžena	Nový Hrádek 57	15.3.1906	82 let
Černá Anna	Nový Hrádek 16	22.3.1907	81 let
Lepšová Anna	Nový Hrádek 89	25.3.1910	78 let
Hradecká Božena	Nový Hrádek 98	28.3.1913	75 let
Cajnarová Anežka	Nový Hrádek-Rzy 4	29.3.1904	84 let
Štěpánová Josefa	Nový Hrádek 111	29.3.1911	77 let
Suk Alois	Nový Hrádek-Borová 19	6.2.1912	76 let
Růžena Jiráková	Nový Hrádek-Borová 21	7.2.1912	76 let
Effenberková Františka	Nový Hrádek-Borová 59	13.2.1904	84 let
Škodová Františka	Nový Hrádek-Borová 25	9.3.1911	77 let
Effenberk Antonín	Nový Hrádek-Borová 136	13.3.1907	81 let

Do dalších let upřímně přejeme hodně zdraví a spokojenosti !

ROZLOUČILI JSME SE SE ZESNULÝMI:

Bohuslavem B a l c a r e m - Borová čp. 92

Josefem V o n d ř e j c e m - N.Hrádek-Dlouhé 28

Boženou B a l c a r o v o u - N.Hrádek-Borová 114

Č E S T J E J I C H P A M Á T C E !

1. - Slavnostní akademie k 40.výročí Vítěz. února
2. - Poděkování rady MNV
3. - Program, který slouží lidu - informace komise výstavby
4. - Program, který slouží lidu - pokrač.
5. - Program, který slouží lidu - pokrač.
6. - Program, který slouží lidu - dokonč.
- Informace MNV a KaSS
7. - Víte o tom, že .....
8. - Víte o tom, že ..... pokrač.
9. - Byli jsme při tom
10. - Z činnosti ZRTV TJ Sokol N.Hrádek
11. - Z činnosti ZRTV - pokrač.
12. - Co víme o Statecké lípě v Borové
13. - Co víme o Statecké lípě - pokrač.
14. - Přezdívky v Borové
15. - Nový Hrádek a Afrika
16. - I. ročník horského biatlonu v Borové
17. - Vyznání dolskému údolí - verše neznámého autora
18. - Společenská kronika
19. - Společenská kronika - pokrač.
20. - Obsah březnového vydání Frymburských ozvěn

.....
Redakční rada děkuje všem dopisovatelům a těší se na další příspěvky. Čtvrtletník FRYMBURSKÉ OZVĚNY vydává KaSS a MNV Nový Hrádek. Zodpovědný redaktor - Anežka Balcarová.

Toto vydání bylo dáno do prodeje v březnu 1988.

Povoleno OK ONV Náchod. Náklad 200 ks. Cena výtisku 2,- Kčs.